

debatt

Samfunnsredaktør Hilde Sandvik
debatt@bt.no – telefaks 55 21 37 65 – telefon 55 21 46 08 (10.00-11.30)
Redaksjon: Ingvild Sæterstøl, Egil Horne Mikkelsen og Aslaug Eide.

Midtausten

Ole Mads Sirks Vevle har 6.02. eit innlegg i BT. Han drøftar den israelske historikaren Ilan Pappé, som har skrivne om korleis etnisk reinsing av palestinarar fant stad under opprettinga av Israel i 1948. Dette påstår Vevle er «en naturlig omvendt forlengelse av holocaust-fornektelsen». Kan Vevle utdjupe samanhengen mellom holocaust-fornektelse og det å hevde at palestinarane blei utsett for etnisk reinsing? Pappés problemstilling blir uansett irrelevant, for som Vevle skriv «for øvrig er hele forestillingen om folkegruppen palestinare en moderne konstruksjon, en løgn». Er dette tilfelle Vevle, kva meiner du då om folkegruppa israelarar, som jo også er ein moderne konstruksjon. Meiner du at det ikkje finst palestinarar på Vestbredden, i Gaza eller i Israel? Eller er problemet at du nektar å anerkjenne denne nasjonaltiteten? Retorikken til Vevle er dessverre typisk for mange som har som mål å forsvare Israel og okkupasjonen. Det første er å tileigne motstandarar meiningar som dei sjølv aldri har hatt, gjerne ved bruk av omgrep som «antisemitt» og «holocaust-fornekter». Det andre er å nekte for eksistensen av eit palestinsk folk. Mens israelarane har ein legitim nasjonalitet, er palestinarane «berre arabarar». Desse grepa høyrer ikkje heime i ein sakleg debatt, men er kanskje naudsynt om ein skal forsvare Israels okkupasjon?

VIDAR FAGERHEIM KALSÅS

Islendingene

I leder 9.02. håper BT at islendingene sier ja til Icesave-avtalen. Slik jeg forstår lederen er BTs håp begrunnet med at etter som noen islendinger tjente på finans-«eventyret», må alle islendinger betale mye mer enn nødvendig for å berge konkurskandidaten Island. Icesave var en filial av den største islandske banken, og fikk med høye renter store innskudd fra kunder i Storbritannia og Nederland. Innskuddene var sikret i det islandske bankgarantifondet. Med konkursene gikk fondet tomt og garantiene kunne ikke utbetales. Den islandske stat har ikke gitt garanti mot at fondet skulle gå tomt. Storbritannia og Nederland har gitt egne innskytere i Icesave kompensasjon for tapene på over 30 mrd. kr. De har fått det internasjonale pengesystemet (IMF) med på at Island skal betale tilbake disse pengene, og at dette ble satt som krav for å få nødvendige lån. Island må akseptere at de har et lån på over 30 mrd. med høye renter. Ikke enormt, men Island har en økonomi som er mindre enn 5 % av Norges, så i økonomi ville det bli langt mer enn 600 mrd. kr i økt gjeld og 35 mrd. i årlige renter. BT er inne på det: «Kanskje står makten rett?» Men BT konkluderer (som Jonas Gahr Støre) at urett blir rett, når overmakten blir stor nok og noen har tjent på «eventyret»!

EINAR H. SKOGSETH, LANDÅS

Dersom ikkje kjærleik og respekt er drivkrafta i religion og politikk, når ein ikkje langt i fredsmekling.

Blind tru mot nestekjærleik

KRF

Eiliv Villand, Øystese

«INGEN HAR RETT å kritisere min tro, absolutt ingen.» ropar ein muslimsk drosjesjåfør i Oslo. Truleg ein skikkeleg kar, men innpoda med fundamentalistisk tru frå han var ein neve stor.

Årsaka til at han no har store vanskar å forstå at i eit land med ytringsfridom og religionsfridom, kan alle krevja respekt for sin rett å tru på kva dei vil, men ingen kan krevja respekt for sjølve trua og såkalla heilage skrifter og profetar.

I BEDEHUSMILJØET på Karmøy er dei sjokkerte over at nestleiar i KrF, Inger Lise Hansen, vågar å kritisera augnesteinen til despoten i Det gamle testamente. Ho kan ikkje vera kristen, og ei kvinne seier at ho bed for henne.

Utan tvil er denne kvinna snill og god, men, til liks med den muslimske drosjesjåføren, indoktrinert med fundamentalistisk tru frå ho var ein liten

jentunge, og eit levande prov på korleis blind tru kan øydeleggja eit menneske.

LIKEVEL, VERDA har gått litt framover. Å be for at nokon skal verta kristen, om det no hjelper eller ikkje, kan akseptast. For nokre få hundre år sidan, ville nestleiarer lide døden på bålet som den kjettaren mange skinnheilage meiner ho er. I det gamle Israel hadde steinane hagla over henne. Sjå 5.Mos.13: 6-11, 17: 2-5.

Er det forresten rettvist å velja seg ut augnesteinar? Kva vil me

seia om ein lærar som vel seg ut augnesteinar i ein skuleklasse? Det kan israelsvenene få lov å koma med synspunkt på. Dei kan også forklara kor denne mistrua og hatet mot islam og det arabiske folket kjem frå.

ETTER BIBELSK tradisjon stammar arabarane frå Ismael, resultatet av Abraham si kopulering med

egyptarkvinna Hagar. Jødane og arabarane har altså den same stamfaren, patriarken Abraham, dei er av same ætt. Likevel, frå kyrkja i Norheimsund og bedehuset i Øystese lyder ropa frå dei innbedne falske profetane at islam er satanistisk, antikrist frå helvete, og at Israel går til grunne dersom palestinarane får ein eigen stat.

DESTO MEIR uforståeleg er denne serviliteten overfor Israel når me veit at for ein fundamentalistisk jøde, er Jesus ein løgnar, ein sjarlatan, ein kjettar

og svikar – medan muslimane ser på Jesus som ein stor profet.

De har kasta vrak på Jesu morallære, til dømes: «Du skal elska nesten din som deg sjølv.» i staden ligg de på kne for hebrearane sin krigsgud og masseordarar i Det gamle testamente.

MEN DENNE ultrakonservative bibelforståinga vil ikkje redda

KrF frå undergangen, heller ikkje er den rett medisinske for å oppnå framdrift i ein fredsprosess i Midtausten.

Dersom ikkje kjærleik og respekt er drivkrafta i religion og politikk, når ein ikkje langt i fredsmekling. Hat kan ikkje eliminerast med hat, men med kjærleik.

DET GAMLE testamente som er dykkar støtte her i livet, er fullt av hat og hemn. Men som mogeleg «rettferdige» har de noko å sjå fram til: «Den rettferdige skal glede seg når han ser hemnen, då skal han vaska føtene sine i dei ugudelege sitt blod.» (Salme 58, 11.) Til lukke med fotvasken.

«Siv – hun er et skikkelig mannfolk!» ropte Arvid Bentsen frå IKAJ ut i Norheimsund kyrkje for eitt år sidan. (Legg forresten merke til kvinnesynet i setninga.)

Eg set heller fram denne påstanden: Nestleiar Inger Lise Hansen i KrF er eit grepa kvinnfolk!

Er det forresten rettvist å velja seg ut augnesteinar?

Rekordvarm januar er et faktum

KLIMA

Helge Drange
Geofysisk institutt, UiB,
og Bjerknessenteret

KOMBINASJONEN av mye støy rundt FN's klimapanel, et klimapolitisk mageplask i København og en kald vinter hos oss, har ført til høy temperatur og stort engasjement i klimadebatten.

Debatt er bra, men klimautviklingen styres ikke av stemningsbølger i media eller en kald norsk vinter. Jordens klima styres av forskjellen mellom tilført og tapt energi. Resultatet kan tallfestes med målinger.

BASERT PÅ målinger vet vi at atmosfærens innhold av CO₂ og andre klimagasser øker raskt. Vi vet at hovedgrunnen til dette er bruk av kull, olje og gass. Vi vet at jordens temperatur øker, at breene smelter, at havet stiger, at årstidene forrykkes. Årsaken til endringene kan selvsagt diskuteres, men det er overveldende støtte i faglitteraturen for at endringene skyldes menneskeskapte utslipp av klimagasser.

VI VET OGSÅ at det er store variasjoner i temperatur og nedbør fra år til år, både globalt og lokalt. Så selv om årets vinter har vært uvanlig kald i et belte fra Storbritannia i vest til Nord-Kina i øst, betyr ikke dette at jordens middeltemperatur faller. Tvert om.

FOR DEN NORDLIGE halvklule er årets januar den varmeste eller nest varmeste januar siden mete-

VINTER 2010: Selv om januar har vært uvanlig kald fra Storbritannia i vest til Nord-Kina i øst, faller ikke jordens middeltemperatur – globalt er januar den varmeste siden målingene startet.

ARKIVFOTO: RUNE BERNTSEN

orologiske målinger startet på 1800-tallet. Videre, på global skala er årets første måned den klart varmeste januar siden målingene startet. Det er derfor påviselig feil å bruke årets norske vinter som et argument for at jordens temperatur faller, eller at vi går mot en liten istid.

DET ÅRETS VINTER illustrerer – og det til fulle – er hvor viktig lavtrykkene er for vårt lokale klima. Når vinterlavtrykkene går nord eller sør for oss (som i vinter), kan gjennomsnittlig vintertemperatur falle med så mye som 5 grader. I tillegg uteblir nedbøren. Sist gang dette skjedde hos oss var vinteren 1995/96, med

påfølgende vannmangel og høye strømpriser som resultat.

Å BRUKE ÅRETS vinter som bevis for klimaforskning på ville veier eller FN's klimapanelers utilstrekkelighet, er et blindspor. Faktum er at januar 2010 er rekordvarm, både globalt og for den nordlige halvklule.